ΕΤΟΣ ΙΑ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1897 Ἀριθ. 509

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθημεριναὶ ἐντυπώσεις. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. — Ἀγγελικὴ Πάλλη Βαρθολομαίου Β'.— Ὁ Κορρέγιος καὶ τὸ ἔργον του. Η'. (Κατὰ τὴν Μαργαρίταν Ἀλβάνα Μηνιάτη).—Τὸ φθινοπωρινὸ ταξεῖδι μου (ποίημα, ὑπὸ κ. Κρυσταλλίας Χρυσοβέργη Δασκαλοπούλου).—Γυναικεῖος κόσμος.—Ἀπ' τὸ σκοτάδι τῆς σκλαβιᾶς.—Συναυλίαι καὶ μαθήματα.—Ἐπιφυλλίς.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Καλή μου φίλη,

Δὲν εἰξεύρω διατὶ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ οὐρανὸς μοῦ φαίνεται γελαστότερος, ὁ ἥλιος πλέον λαμπρός, ἡ φύσις πλέον ὡραία. Βεβαίως ὁ καιρὸς μετεβλήθη καὶ τὰ μολύβδινα νέφη διεσκεδάσθησαν. Ἀλλὰ βεβαίως καὶ μέσα εἰς τὴν ψυχήν μου ὑπάρχει ἡ γαλήνη καὶ ἡ εὐδία, τὴν ὁποίαν πάντοτε αἰσθανόμεθα, εὐθὺς ὡς κατορθώσωμεν μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ θυσίας νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν εὐχάριστον ἀποτέλεσμα, εὐθὺς ὡς ὑπερπηδήσωμεν μεγάλας δυσχερείας καὶ κατανικήσωμεν μεγάλα προσκόμματα πρὸς πραγματοποίησιν σκοποῦ τινος ἱεροῦ, πρὸς ἐπίτευξιν ἰδέας τινὸς εὐεργετικῆς καὶ μεγάλης.

Ἡ ἰδέα αὐτή, ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι, ὡς τοσάκις σοῦ εἶπον, ἡ τῆς συστάσεως ἐν Ἑλλάδι Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Προχθὲς ἑωρτάσαμεν τὰ ἐγκαίνιά της. Πόσον συγκινητικὴ καὶ ἐπιβάλλουσα ἦτο, φίλη μου, ἡ ἑορτὴ ἐκείνη, ἡ ἁπλῆ, ἡ ἀπέριττος, ἡ σεμνή, ἡ χωρὶς δαφνοστολισμένους τοίχους καὶ σημαιοστολισμένας θύρας καὶ ὑπηρέτας φρακοφορεμένους καὶ μουσικὰς καὶ πομπήν.

Ἦτο κατ' ἐξοχὴν μεγάλη καὶ ἐπιβάλλουσα καὶ κατ' ἐξοχὴν γυναικεία ἑορτή, ἧς προΐστατο ὁ ἀνώτατος τῆς Ἐκκλησίας ἄρχων ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ εὐλογῶν τὸ ἔργον καὶ ἣν ἐτίμα καὶ ἐνίσχυεν ἡ βασίλισσα καὶ ἡ πριγκήπισσα Σοφία, ὑπὸ τὴν προεδρείαν καὶ προστασίαν τῶν ὁποίων θέλει ἀναντιρρήτως εὐοδωθῆ καὶ προκόψει.

Αἱ θύραι τῶν συνεχομένων αἰθουσῶν τοῦ ἄνω πατώματος εἶχον ἀναπετασθῆ καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου ἕως τὸ ἄλλο ἐβασίλευεν ὄχι ἡ πολυτέλεια καὶ ὁ πλοῦτος τῶν συνήθων γυναικείων συγκεντρώσεων, ἀλλ' ἡ ἐργασία ὑπὸ τὰς ποικιλωτέρας καὶ εὐγενεστέρας αὐτῆς μορφάς, ἡ ἐργασία, ἡ δημιουργὸς τοῦ πλούτου, ἡ ἐργασία ἡ ἐξευγενίζουσα τὸν ἐργάτην, ἡ ἐργασία ὁ ἀκοίμητος τῆς τιμῆς φύλαξ, ἡ ἐργασία ἡ πρωτοστάτις τῆς εὐτυχίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν.

Πάντοτε ἐπρέσβευσα ὅτι ἡ γυνὴ εὔπορος ἢ ἄπορος, ἀδιάφορον, ὀφείλει νὰ ἐργάζεται. Καὶ θὰ τὸ πρεσβεύω πάντοτε, διότι ἡ ἐργασία εἶναι ὁ μέγας καὶ ὑπέρτατος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου σκοπός. Ἀφαίρεσον τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαιοτάτων λαῶν καὶ θὰ ἔχῃς μέχρι σήμερον τὸν ἄνθρωπον κατοικοῦντα εἰς σπήλαια καὶ τρώγλας καὶ συναγελαζόμενον μετὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν κτηνῶν, τὸν ἄγριον, τὸν βάρβαρον, τὸν ἀπολίτιστον.

Δὲν θὰ ψάλλω ἐδῶ σήμερον τὸν ὕμνον τῆς μεγάλης αὐτῆς θεᾶς, ἀλλ' οὔτε θὰ τονίσω τὴν λύραν μου, ἵνα πλέξω τὸ ἐγκώμιόν της. Τὸ διαλαλεῖ ἀνὰ τὸν κόσμον ὅλον ἡ ἐπιστήμη καὶ αἱ τέχναι, αἱ εἰς αὐτὴν ὀφείλουσαι τὴν ὕπαρξίν των, τὸ διαλαλεῖ ἡ πρόοδος, ἡ ἀναλάμψασα ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς λυχνίας τοῦ ἀκαμάτου ἐργάτου τοῦ πνεύματος, ἡ πρόοδος, ἧς ὁ δρόμος εἶναι ἐσπαρμένος μὲ κόκκαλα ἐργαζομένων ἐπιαίωνας χειρῶν, καὶ ποτισμένος μὲ ἱδρῶτα, ἀποσταχθέντα ἀνὰ μυριάδας ρανίδων ἐργαζομένων σωμάτων.

Εἰς τὸν βωμὸν λοιπὸν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐκπολιτιστρίας ἡ γυνὴ πάσης τάξεως καὶ περιωπῆς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν θέσιν της. Ὄχι θέσιν δευτερεύουσαν, ὄχι θέσιν ἀμαθοῦς καὶ τυχαίου ἐργάτου, ἀλλὰ θέσιν παρέχουσαν αὐτῇ τὰ μέσα καὶ τὴν ἐργα-

σίαν νὰ τελειοποιῇ καὶ διὰ τῆς ἐργασίας νὰ προάγεται καὶ ἐξευγενίζεται.

Ἡμεῖς μέχρι σήμερον ἐλάβομεν βεβαίως μίαν θέσιν εἰς τὴν πανδαισίαν αὐτὴν τῆς ἐργασίας καὶ εἰς ὅλας ἡμᾶς, ἀδιακρίτως κοινωνικῆς θέσεως καὶ πλούτου παρεχωρήθη ἐλεύθερον στάδιον ἐργασίας ἐν τῷ οἴκῳ. Ἀλλ' ὡς τὰ πράγματα τὸ ἀποδεικνύουν καθ' ἑκάστην, ἀτελῶς μέχρι σήμερον, κατὰ τὸ πλεῖστον, παρεσκευάσθημεν διὰ τὸ ἔργον αὐτό. Αἱ νεώτεραι μάλιστα τοῦ βίου ἀπαιτήσεις, ἡ μόρφωσις τοῦ πνεύματος, προϊὸν καὶ αὐτὴ εὐγενοῦς καὶ μεγάλης ἐργασίας, μᾶς ἠμπόδισαν νὰ παρασκευασθῶμεν ἐπαρκῶς διὰ τὸ μέγα ἔργον, ὄχι μόνον τῆς κυρίας καὶ τῆς βασιλίσσης τοῦ οἴκου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐργάτιδος καὶ τεχνίτιδος αὐτοῦ. Εἰς τὴν σειρὰν λοιπὸν τῶν αἰθουσῶν τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς ἐτελεῖτο ἀκριβῶς ἡ εἰς τοῦτο ἄσκησις κυριῶν καὶ δεσποινίδων καλῶν καὶ εὐπόρων τάξεων καὶ κορασίδων πτωχῶν, προπαρασκευαζομένων διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ἡ Βασίλισσα καὶ ἡ Πριγκήπισσα ἤρχισαν τὸν γύρον των ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῆς κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς. Αἱ μαθήτριαι, κυκλικῶς τεταγμέναι περὶ τὰς μικρὰς τραπέζας των, ἔρραπτον πᾶσαι, ἐνῷ εἰς τὴν μεγάλην κεντρικὴν τράπεζαν ἐγίνετο τὸ μάθημα τῆς κοπτικῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Γερμανίδος κοπτρίας κ. Ἐμκέ, τῆς καταρτισθείσης εἰς τὸ ἔργον της εἰς τὰ ὀνομαστότερα σχολεῖα τοῦ Βερολίνου καὶ τῶν Παρισίων. Τὸ ὅλον ἔργον ἐτελεῖτο ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐφόρων δος Ἀμαλίας Παπαηλιοπούλου καὶ Εἰρήνης Νικολαΐδου, αἱ ὁποῖαι ἀντήλλαξαν τὴν ἐμπροσθέλλαν τῆς νοσοκόμου, μὲ τὴν τῆς ἐρασιτέχνιδος ραπτρίας, παρέχουσαι μετ' ἴσης αὐταπαρνήσεως τὴν πολύτιμον συνδρομήν των εἰς τὸ ἔργον τῆς «Ἑνώσεως» σήμερον, μεθ' ὅσης παρέσχον αὐτὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως καὶ νοσηλείας τῆς χθές.

Αἱ ὑψηλαὶ ἐπισκέπτριαι τοῦ ἔργου παρηκολούθησαν μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος τὸ μάθημα, ἐξήτασαν πάντα τὰ ἤδη ἐκτελεσθέντα ἐκεῖ ἔργα καὶ μετέβησαν εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν τεχνητῶν ἀνθέων. Ἐκεῖ ἡ ἐργασία εἶναι καλλιτεχνικωτέρα καὶ τὸ θέαμα μᾶλλον ἐπαγωγόν. Ὁ ἄνθινος κόσμος, ὁ κόσμος τῶν χρωμάτων καὶ τῶν ὡραίων σχημάτων, ζωηρός, θελκτικὸς ἀντιγράφων τὴν φύσιν μετ' ἀπιστεύτου τελειότητος, ἐστόλιζε τὰς τραπέζας καὶ τὰς ὑαλίνους προθήκας, ἐνῷ χεῖρες νεαρῶν κορασίδων κατὰ κλιμακωτὴν ἐξέλιξιν μετέβαλλον τὸ λευκὸν καὶ ἄχρουν καὶ νεκρὸν ὕφασμα εἰς ὡραῖον ἄνθος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ἄρωμα ἔλειπεν. Ἀπὸ τὰ ἄνθη, τὰ διὰ πίλους προοριζομένα, τὰ μέλλοντα νὰ ἀντικαταστήσουν τὰ εὐρωπαϊκὰ μετέβησαν εἰς τὸ τμῆμα τῶν ἐκ πηλοῦ ἀνθέων, εἰς τὸ τμῆμα τῆς ἀγγειοπλαστικῆς καὶ πυρογραφίας, ὅπου ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τῆς δος δὲ Maillart καὶ ἐκεῖ ὁ ἄσχημος καὶ ἀγενὴς πηλὸς μετεβάλλετο εἰς θαυμαστῆς φυσικότητος ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζαν ἀγγεῖα καὶ πλαίσια καὶ πιάτα ὡραῖα, διὰ τῶν ὁποίων αἱ εὔποροι μὲν θὰ στολίζουν τὰ σπίτια των, αἱ ἄποροι δὲ θὰ κερδίζουν μετ' ὀλίγον τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Μετὰ τὰ ἄνθη τὸ τμῆμα τῶν γυναικείων πίλων. Ἐδῶ ἡ βασίλισσα ἔδειξεν ἀληθῆ ἔκπληξιν, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὡραιότατος βελούδινος μικρὸς πῖλος δὲν ἐστοίχιζε σχεδὸν τίποτε, διότι εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ βελούδινον πλατὺ περιλαίμιον μεταχειρισμένου φορέματος, μὲ ἐξαρτήματα ἐπίσης μεταχειρισμένα.

Αἱ μαθήτριαι ἐπίσης εἰργάζοντο πᾶσαι, κατασκευάζουσαι πίλους ἀπὸ τοῦ σκελετοῦ μέχρι τῆς ἐντελοῦς αὐτοῦ συμπληρώσεως, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν γνωστοτάτης εἰς τὴν πόλιν μας καλλιτέχνιδος πιλοποιοῦ τῆς κ. Ραπτοπούλου, ἄλλοτε Ἀλεξίου, τῆς προαγούσης τὴν πιλοποιίαν εἰς ἀληθῆ καλλιτεχνίαν.

Τὰ τμήματα ταῦτα εἶναι τὰ μορφωτικὰ μᾶλλον διὰ τὴν τεχνίτιδα ἢ διὰ τὴν οἰκοκυράν. Ἐκτὸς τῆς ραπτικῆς καὶ πιλοποιίας αἱ ἄλλαι τέχναι θὰ χρησιμεύσουν εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν ὅπως στολίσῃ τὸν οἶκόν της, ἐνῶ εἰς τὴν ἐργάτιδα θὰ ἐξασφαλίσουν τὸν ἄρτον, τὴν ζωήν, τὴν συντήρησίν της. Τὸ βασίλειον ὅμως τῆς οἰκοδεσποίνης, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξασφαλίζει τὴν ὑγείαν καὶ τὴν εὐμάρειαν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, εἶναι τὸ μαγειρεῖον.

Καὶ τὸ μαγειρεῖον ἐνδιέφερε πολύ, ἐνδιέφερε μεγάλως τὰς ὑψηλάς μας ἐπισκεπτρίας. Ἡ Βασίλισσα οὐδέποτε εἶχε παρευρεθῆ εἰς τοιοῦτον μάθημα. Ἡ πριγκήπισσα τοὐναντίον ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἀδελφαί της εἶχον ἀκούσει μαθήματα τῆς μεγάλης Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς τοῦ Βερολίνου καὶ ἐπεθύμει νὰ κάμῃ τὴν σύγκρισιν.

Καὶ ἦτο ὡραῖον, πρωτοφανές, παράδοξον, νὰ βλέπῃς μίαν βασίλισσαν, μίαν κόρην Τσάρων νὰ τοποθετῆται παρὰ τὸ ἀχνίζον φουρνέλον τῆς τάξεως, μίαν κόρην τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας νὰ ἵσταται πλησίον μιᾶς μαγειρίσσης καὶ τὰς ἐγκονὰς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Κουντουριώτη νὰ παρασκευάζουν γλυκίσματα καὶ νὰ φουρνίζουν καὶ ξεφουρνίζουν μὲ τὰς ἐμπροσθέλλας των τὰς καθαράς, μὲ τὴν ὡραίαν καὶ ἀρχοντικὴν φυσιογνωμίαν των. Καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ καὶ νὰ κάμνῃ τὰς τιμὰς τῆς ὑποδοχῆς ἡ ἔφορος κ. Ἰσαβέλλα Ψύχα, ἡ κόρη μιᾶς τῶν μεγαλητέρων οἰκογενειῶν τῆς Χίου, ἡ ἀκούραστος αὐτὴ κυρία, ἥτις τακτικῶς, ἀνελλιπῶς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων πρωτοστατεῖ αὐτῶν, μεριμνῶσα, ἐπιβλέπουσα, κανονίζουσα τὰ πάντα μὲ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν μεθοδικότητα, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὰς μοναδικὰς οἰκοκυρὰς τῆς Χίου, τὰς μορφωθείσας ἐν Ἀγγλίᾳ.

Αἱ μαθήτριαι ὅλαι εἰς τὰς θέσεις των. Ἡ Βασίλισσα καὶ ἡ Πριγκήπισσα ἔλαβον ἐπίσης θέσιν, παρακολουθοῦσαι μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν ἐκτελουμένην ἐργασίαν καὶ δοκιμάζουσαι τὰ ἐκτελεσθέντα τὴν στιγμὴν ἐκείνην γλυκίσματα, τὰ ὁποῖα εὗρον ἐξαίρετα. Ἡ ἀτυχὴς μαγείρισσα συγκεκινημένη δὲν ἠμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς της. Πῶς! μία βασίλισσα τόσον καλή, τόσον καταδεκτική! Καὶ ἐξακολουθεῖ τὸ μάθημά της, ἐγκαρδιωθεῖσα ἤδη καὶ ἀπαντῶσα εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν, εὐτυχής, διότι εἶχε τὴν ὑπερτάτην τιμὴν νὰ ἐργασθῇ ὑπὸ τὰ βλέμματα τοιούτων ὑψηλῶν προσώπων, ἐνῶ αἱ διδάξασαι ἤδη ἀρκετὰ Ἑλληνικὰ φαγητὰ καὶ γλυκίσματα κ. κ. Σμαράγδα Κουρῆ καὶ Εὐανθία Ἐμπεδοκλῆ, αἱ μετὰ τόσης αὐταρπαρνήσεως καὶ προθυμίας προσενεγκοῦσαι εἰς τὸ ἔργον τὰς ὑπηρεσίας των, δέχονται θερμὰ συγχαρητήρια διὰ τὰ ὡραῖα καρυκεύματα καὶ γλυκά, τὰ κατασκευασθέντα κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν των.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μετὰ τοῦ κ. Μεσσαλᾶ εἶναι οἱ μόνοι ἄνδρες, οἱ παρευρισκόμενοι ἐντὸς τοῦ μαγειρείου, ἐνθουσιασμένοι δι' ὅ,τι βλέπουν καὶ δοκιμάζουν καὶ ὑποσχόμενοι νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ πάλιν τὸ μαγειρεῖον, ἀλλ' εἰς ὥραν ὅπως δήποτε καταλληλοτέραν διὰ τὸν στόμαχον. Ὁ κ. Ὑπουργὸς

εἶναι ἀποφασισμένος νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως τὸ ζήτημα τῶν Οἰκοκυρικῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ νὰ ἐργασθῇ, ὅπως τὸ Ἔθνος ἱδρύσῃ τοιαύτας καθ' ἅπασαν τὴν χώραν.

Μετὰ τὸ μαγειρεῖον, τὸ σίδηρον. Καὶ ἐδῶ ἡ αὐτὴ τάξις ἡ αὐτὴ ἀκρίβεια, ἡ αὐτὴ ἐντελὴς ἐργασία. Ἡ διδάσκουσα Ρωσσὶς τεχνῖτις ὁδηγεῖ τὰς ὑπ' αὐτὴν μαθητρίας εἰς τὸ λοῦστρον τῶν ὑποκαμίσων, ἐνῶ εἰς παρακειμένην τράπεζαν ἐκτίθενται ὡραῖα ἐκ βατίστης καὶ δαντελῶν ἀπρόρρουχα, σιδηρωμένα μετ' ἀπαραμίλλου τέχνης καὶ ἐπιτηδειότητος.

Ἡ ἔφορος κ. Μαρία Παλαμᾶ, ἡ σύζυγος τοῦ συμπαθοῦς μας ποιητοῦ, μία τῶν σπανιωτέρων οἰκοδεσποινῶν τῆς πρωτευούσης ἐφορεύει τὸ τμῆμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κλείει τὴν σειρὰν τῶν μέχρι τοῦδε εἰσαχθέντων μαθημάτων. Μένουν ἀκόμη τὰ μαθήματα τῆς στηθοδεσμοποιίας, τῆς λογιστικῆς, τῆς φωτογραφίας, τῆς ὑγιεινῆς, Οἰκιακῆς Οἰκονομίας καὶ πρακτικῆς παιδαγωγικῆς, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται αὐτὸν τὸν μῆνα ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τῶν εὐγενῶν κυριῶν Μαρίας Π. Σκουζέ, Ἑλένης Πολιτάκη καὶ Μαρίας Φιλιππίδου.

Καὶ οὕτω ἐκτελεῖται εἰς τῶν πρωτίστων καὶ κυριωτάτων ὅρων τοῦ προγράμματος τοῦ Οἰκοκυρικοῦ καὶ Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος τῆς «Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων», καὶ τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ εἰς τῶν πολυτιμοτέρων παραγόντων τῆς οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας· ἡ συστηματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις καλῶν οἰκοδεσποινῶν καὶ καλῶν τεχνιτριῶν.

Ὁμολογῶ δὲ ὅτι οὐδέποτε ἤθελον ἐπαρκέσει νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιτελουμένης ἐκεῖ ποικίλης καὶ πολυπλόκου ἐργασίας· ἐὰν αἱ κ. κ. ἔφοροι τοῦ Οἰκοκυρικοῦ καὶ Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος τῆς «Ἑνώσεως» δὲν ἐπελαμβάνοντο τοῦ ἔργου μετὰ τόσου ζήλου καὶ τόσης προθυμίας καὶ δὲν υἱοθέτουν τὴν σχολὴν αὐτήν, ἐν ᾗ τόσον ἀποκλειστικῶς λατρεύεται ἡ θεὰ Ἑστία.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΛΛΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

(Ἐκ τοῦ ς' τεύχους τῆς «Ἱστορίας τῆς Γυναικός»).

Β'.

Ἡ Ἀγγελικὴ Πάλλη εἶναι ἴσως μία τῶν σπανιωτέρων προσωπικοτήτων τοῦ αἰῶνος εἰς τὴν αὐτοσχέδιον ποίησιν. Οὐδεὶς τῶν συγχρόνων της ποιητῶν ἔπλεκε στίχους μεθ' ὅσης ἐκείνη εὐκολίας, εἰς οὐδένα ποτὲ ἐδόθη ἐν πλήρει συναναστροφῇ θέμα πρὸς στιχουργίαν, τὸ ὁποῖον ἀμέσως, ἐκεῖ, διὰ ζώσης νὰ ἐστιχουργεῖτο καὶ ἀπηγγέλλετο τόσον τεχνικῶς, τόσον καλλιεπῶς, ὅσον παρ' αὐτῆς. Ἐνόμιζέ τις, ὅτι ὑπῆρχε εἰδικός τις γύρος τῆς ἐγκεφαλικῆς της μάζας, ἐνῷ ἦσαν ἐναποταμιευμένα ἐν ἀφθόνῳ συγκομιδῇ ὁμοιοκαταληξίας καὶ μέτρα τὰ ὁποῖα κατ' ἀρέσκειαν ἐχρησιμοποίει, εὐθὺς ὡς τῇ παρουσιάζετο εὐκαιρία. Ἡ ὁμοιοκαταληξία ἦτο δι' αὐτήν τι τὸ τόσον φυσικόν, ὥστε ἐξεπλήττοντο οἱ φίλοι της, πῶς δὲν ἐπροτίμα νὰ ὁμιλῇ πάντοτε εἰς στίχους.

Ἡ ποιητικὴ φύσις της, τὸ μέγα ἐν αὐτῇ ποιητικόν, οὕτως εἰπεῖν, ἔνστικτον τὴν ἔκαμνε νὰ λατρεύῃ πάντας τοὺς ποιητάς, εἰς τὴν ἀπέραντον δὲ καὶ σιδηρᾶν μνήμην της κατώρθου νὰ κρατῇ ὄχι πλέον ὡρισμένον ἀριθμὸν στίχων καὶ ποιημάτων, ἀλλὰ ὁλόκληρα γιγάντεια ποιητικὰ ἔργα ὡς τὴν Ἱερουσαλὴμ τοῦ Τάσσου καὶ τὰς πλείστας τραγῳδίας τοῦ Ἀλφιέρη.

Ἡ φήμη της βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διεδόθη ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὅλην καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς της ἐπεζήτουν τὴν γνωριμίαν καὶ τὴν συναναστροφὴν τῆς δεκάτης αὐτῆς μούσης, ὡς τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ Guerrazzi καὶ ὁ Ρῖζος ὁ Νερουλός. Ὁ Μαντζώνης, ὁ μέγας Ἰταλὸς τραγικός, ὁ Λαμαρτῖνος, ὁ παρεπιδημῶν τότε εἰς Ἰταλίαν, ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν θαμώνων τῆς φιλολογικῆς της αἰθούσης, εἰς ἑσπερίδα δέ τινα φιλολογικὴν ὁ Λαμαρτῖνος καὶ ὁ Μαντζώνης ἔμειναν τόσον κατάπληκτοι διὰ τὴν σύνθεσιν αὐτοσχεδίου ποιήσεώς της, ἀναφερομένης εἰς τοὺς πόνους καὶ τὰς θλίψεις τῆς Σαπφοῦς, ὥστε ἀμφότεροι τῇ ἐζήτησαν τὴν ἄδειαν νὰ γράψουν εἰς τὸ λεύκωμά της στίχους θαυμασμοῦ καὶ τιμῆς πρὸς τὴν νέαν ταύτην Σαπφώ, τὴν ἐμπνευσμένην νεωτέραν Ἑλληνίδα μοῦσαν.

Ἀλλ' ἡ Ἀγγελικὴ Πάλλη δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ οἵαν κατέλαβε θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας καὶ ποιήσεως, ἐὰν δὲν ἐπεδίδετο ἀπὸ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας εἰς μακρὰς καὶ ἐμβριθεῖς μελέτας, ἐὰν δὲν ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν της ἀφιεροῦσα τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου της εἰς μελέτην τῶν διασημοτέρων φιλολόγων καὶ ποιητῶν, ἐὰν καὶ μέχρι τοῦ βαθέος ἀκόμη γήρατός της δὲν διέθετε τρεῖς καθ' ἑκάστην ὥρας ἢ τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς εἰς συστηματικὴν μελέτην. Τὸ *«Γηράσκω ἀεὶ διδασκόμενος»* ἔθεσεν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην εἰς ἐφαρμογὴν καὶ διὰ τοῦτο τὸ φιλολογικὸν καὶ ποιητικὸν ἔργον της εἶναι τόσον πλούσιον, τόσον εὐρύ, τόσον διεξοδικόν.

Ὀλίγαι γυναῖκες συγγραφεῖς ἔγραψαν ὅσον ἡ Πάλλη, ὀλίγαι ἐδημοσίευσαν τοιαύτην πληθὺν ποιήσεων καὶ τραγῳδιῶν καὶ πεζογραφημάτων, ὀλίγαι εἶχον τύχην καὶ βίον δοκιμασιῶν ὡς τὸν ἰδικόν της.

Μετὰ τὸν Ὅμηρον, ὁ ὁποῖος ἀπετέλει τὸ θρησκευτικόν της εἴδωλον, ἡ Ἀγγελικὴ Πάλλη ἐλάτρευε τὸν Shakespeare, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζεν Ἄγγλον Ὅμηρον καὶ τὸν Βύρωνα, ὁ ὁποῖος τόσον ὕμνησε, τόσον ἔψαλε τὴν ἀγαπητήν της Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ὁποίου ἐδημοσιεύθη κατὰ ἄτεχνον μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ τὸ κάτωθι ποίημά της εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1824 ἐκδιδομένην «Ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν».

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

ποίημα Ἑλληνίδος

Τοὺς λαμπροὺς ὕμνους τῆς νίκης ἀφίνων
Κλαυθμὸν ἠχεῖ Ἡρῶων ὁ στρατός,
Πικρὰ λυποῦνται ψυχαὶ τῶν Ἑλλήνων
Τ' ἀκούει μακρόθεν καὶ χαίρ' ὁ ἐχθρός.
Ὁ φίλος ἦλθε, πλὴν μόλις τὸν εἶδον
Σκάπτουν κλαίοντες τὸν τάφον αὐτοῦ,
Ἰδοὺ τὸ τέλος ἐνδόξων ἐλπίδων
Καὶ τὸ τρόπαιον θανάτου σκληροῦ.
Ἦλθε νὰ ἐμπνεύσῃ ὡς ἄλλος Τυρταῖος
Εἰς κάθε στῆθος πολέμων ὁρμήν,
Πλὴν φεῦ! ὁ Βάρδος ἐλπίσας ματαίως
Ἰδοὺ μένει σ' αἰώνιον σιγὴν
Ὡς δένδρον κεῖται ποῦ ἐκόσμει μεγάλως

Τὴν κορυφὴν μουσικοῦ Παρασσοῦ
Νῦν πρὸ ποδῶν φθείροντάς του τὸ κάλλος.
Πνοὴ τὸ ἔρριψ' ἀνέμου σφοδροῦ.
Ἑλλάς! ἐὰν τὸ σῶμά του ἡ Ἄγγλία
Νὰ φέρ' εἰς μνῆμα ζητεῖ πατρικὸν
Εἰπέ Μουσῶν, ὦ μητέρα γλυκεῖα,
«Εἶναι τέκνον μου ὁ υἱὸς τῶν Μουσῶν,
«Καταφρονῶν τῶν ἰρώτων τοὺς θρήνους,
«Ἡδονῆς μὴ ἀκούων τὴν φωνήν,
«Ἐζήτησ' ἐδῶ Ἡρώων τοὺς κινδύνους
«Τάφον ἂς ἔχ' Ἡρώων τὴν γῆν.

Ἀλλ' ἐὰν ἐθαύμαζε καὶ ἠγάπα τὸν Βύρωνα ἡ πατριωτική της καρδία, ἦτο ὅμως φίλη θερμὴ καὶ θαυμάστρια ὅλων τῶν ἐπιφανῶν Ἰταλῶν ποιητῶν τῆς δευτέρας πατρίδος της, ὡς ὠνόμαζε τὴν Ἰταλίαν, καὶ ὁ Νικολίνη, ὁ Giuseppe Giusti, ὁ Bini, ὁ Guerazzi ἦσαν οἱ τακτικοὶ τῆς αἰθούσης της θαμῶνες, οἱ φίλοι της εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ καλοῦ, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε φανατικὴ λάτρις καὶ ὑπέρμαχος.

Τὸ φιλολογικὸν ἔργον τῆς Ἀγγελικῆς Πάλλη εἶναι εὐρύ, καὶ ἀπέραντον, τὰ πεζογραφήματά της δὲ εἶναι ἐφάμιλλα τῶν ἐμμέτρων ἔργων της. Καὶ εἰς τὰ μέν, καὶ εἰς τὰ δὲ κατὰ προτίμησιν θέμα ἔχει ἑλληνικόν, εἰλημμένον εἴτε ἐκ τῆς ἀρχαίας, εἴτε ἐκ τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν γνωστοτέρων δραμάτων της, ἐν οἷς πρωτεύει τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον *Tieste*, ἐπίσης ὡραῖα καὶ πολὺ ἐπαινεθέντα εἶναι ἡ *Κόρινα* καὶ ἡ *Σαπφώ*, ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐκ τῶν διηγημάτων της, ὁ *Ἀλέξιος*, ἤτοι *αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν Ψαρῶν*, ὡραῖον ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ *πυρποληθὲν χωρίον*, *ἀναμνήσεις τοῦ Λάμπρου*, διήγημα περιστρεφόμενον εἰς δραματικώτατον ἐπεισόδιον τῆς ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Θεσσαλίᾳ.

Ἕτερον ἐπεισόδιον τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1854, ἕτερον ὑπὸ τὸν τίτλον: «Il Maggiore d'Argincourt«, ἐπίσης περιστρεφόμενον εἰς ἐπεισόδιον Ἠπειρωτικόν, τὸ ὁποῖον προδίδει βαθυτάτην γνῶσιν τῆς συγγραφέως περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἕτερον ὑπὸ τὸν τίτλον: *ἡ Καλλιρρόη*, ἀναφερόμενον ἐπίσης εἰς ὑπόθεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἐδημοσιεύθησαν εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ καὶ εἶναι ἐγκατεσπαρμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἢ καὶ ἔμειναν ἀδημοσίευτα.

Ὁ *Ἀλέξιος*, ἤτοι *αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῶν Ψαρῶν* ἐθεωρήθη παρὰ τῶν συγχρόνων της κριτικῶν, ὡς τελειότατον μυθιστόρημα, εὐνοϊκώταται δὲ κρίσεις περὶ τοῦ ἔργου τούτου ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰ γνωστότερα περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς της. Ἐν τῇ *Ἀνθολογίᾳ τῆς Φλωρεντίας*, τὸ ἐξόχως φιλολογικὸν περιοδικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφον οἱ ἐπιφανεῖς τῆς Ἰταλικῆς Φιλολογίας, ἐδημοσιεύθη ἐκτενεστάτη περὶ τοῦ ἔργου τούτου κριτική, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὸν ἐπίλογον:

«Ἡ συγγραφεὺς γνωστὴ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ποιημάτων της καὶ ἐκ τῶν αὐτοσχεδίων στίχων, οὓς ἀπαγγέλλει, μᾶς ἔχει ἤδη δώσει ἱκανὰ δείγματα τῆς δραματικῆς ἰδιοφυίας της καὶ δὲν ἐξεπλάγημεν ἰδόντες τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλ' οὔτε θὰ ἐδυσκολευόμεθα νὰ τῇ συστήσωμεν νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μυθιστοριογραφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ θέσιν ἐπιφανῆ, διότι εἶναι ὄχι μόνον προικισμένη μὲ τὴν λεπτότητα τῆς ἀντιλήψεως καὶ τὴν ἀβρότητα τῶν αἰσθημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ φῦλόν της ἀναδεικνύεται ὑπέρτερον τοῦ ἰδικοῦ μας εἰς τὴν μυθιστοριογραφίαν, ἀλλ' ἔχει εἰς μεγάλην δόσιν καὶ τὰ ἰδιάζοντα εἰς τὸ ἰδικόν μας φῦλον προτερήματα τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἰσχυρᾶς δημιουργικῆς δυνάμεως. Οἱ λόγοι, οὓς θέτει εἰς τὸ στόμα του Ἀλεξίου καὶ Εὐθυμίου, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαιωμάτων, δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰς ὡραιοτέρας καὶ εὐγλωττοτέρας σελίδας, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν Ἐγκυκλοπαιδικὴν Ἐπιθεώρησιν, παρ' ἑνὸς ἐκ τῶν διασημοτέρων τῆς Εὐρώπης ἱστορικῶν.

»Καὶ ἄλλοι λόγοι τοῦ Εὐθυμίου δύνανται ἴσως νὰ θεωρηθοῦν πολὺ ποιητικοί, ἀλλ' ἐξυψοῦν τὴν διάνοιαν εἰς ἰδέας καὶ πράξεις μεγάλας καὶ ἐπιτείνουν τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου μυθιστορήματος.

»Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ προστεθῇ ὅτι ἐπειδὴ ἡ συγγραφεὺς προώριζε τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ἔργου της κέρδος ὑπὲρ τῶν ἐξεγερθέντων τότε ἐναντίον τῶν τυράννου Ἑλλήνων, ἠναγκάσθη νὰ ἐπεκταθῇ ἴσως περισσότερον τοῦ δέοντος, διὰ μυθιστόρημα, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ ἡ κριτικὴ θὰ ἦτο ἄδικος, ἐὰν ἔκρινε σύγγραμμα, προωρισμένον νὰ ἐξεγείρῃ τὰ φιλάνθρωπα καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ὡς κρίνει πᾶν ἔργον ἁπλῶς φιλολογικόν».

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΚΟΡΡΕΓΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ

Θ'.

. . . . . .

Μᾶς μένει ἤδη νὰ ἀποδείξωμεν τί ἀποτελεῖ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Κορρεγίου ἐπὶ τῶν ἀντιπάλων του ὑπὸ τὴν τεχνικὴν ἔποψιν τῆς ἐργασίας του. Ἐκεῖνοι οἵτινες, ἐξετάζοντες ἐπιπολαίως τὸ ἔργον του, ἐνόμισαν ὅτι ἀντελήφθησαν σχέσιν τινὰ μεταξὺ τοῦ τρόπου, δι' οὗ οὗτος ἐχειρίζετο τὸν χρωστῆρα καὶ τοῦ τῶν μεγάλων διδασκάλων καὶ ἰδίως τοῦ Λεονάρ, πρὸς τὸν ὁποῖον πολλάκις παρωμοίασαν τὰς φωτοσκιάσεις του, δὲν ἐξήτασαν ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ πλησίον τὰ ἀριστουργήματά του. Ὁ Λεονὰρ ὑπὸ τὴν θαυμασίαν ἐπιστήμην του ἔχει τὸν χαρακτῆρα σκληρὸν καὶ ἀβέβαιον, ὡς ἀναζητῶν τὴν ἀλήθειαν μετὰ δυσχερείας. Τὸ σχεδίασμά του ἀποτελεῖται ἀπὸ σκιὰς ἀμυδράς, ἀπὸ ὡραίαν, ἀλλ' αὐστηρὰν καὶ σκοτεινὴν τῶν χρωμάτων πλαστικότητα.

Οἱ χρωματισμοί του στεροῦνται τὴν ποικίλην ἐναλλαγήν, τὴν ὁποίαν ἀπαντᾷ τις εἰς τὸ ζῶν καὶ αἰσθανόμενον πρόσωπον. Ὁ Κορρέγιος τοὐναντίον ἔχει ἀπαραμίλλους φωτοσκιάσεις γυναικείων προσώπων ἐπὶ εἰκόνων φωτεινῶν. Αὐτὰς ζωογονοῦν αἱ μόλις διακρινόμεναι σκιαί, αἱ προσδίδουσαι εἰς αὐτὰς ὑπέρτατον γόητρον. Διακρίνεται εἰσέτι τῶν ἄλλων διὰ τὴν δροσερότητα καὶ τὴν σταθερότητα τῶν ἀμιμήτων γραμμῶν, αἵτινες προσδίδουν τόσην μαγείαν εἰς τὰς εἰκόνας του, τόσην ζωηρότητα εἰς τὰς ἀνθηρὰς παρειὰς τῆς νεότητος, τόσην ἐλαστικότητα εἰς τὰ μέλη. Αὗται δίδουν εἰς τὰ χείλη

τὸ γλυκὺ ἄρωμα τοῦ ἡμιανοιγομένου ρόδου καὶ τὴν λάμψιν τῆς ζωῆς εἰς τὸ μειδιῶν ὄμμα. Πρὸς τὴν γοητείαν καὶ τὴν χάριν, ἃς προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀμίμητον τελειότητα, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκεν εἰς τὴν κόμην, ἥτις περιβάλλει τὰς κεφαλὰς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν γυναικῶν του, ἥτις κυματίζει εἰς χρυσᾶ κύματα ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ὤμων τῶν θεανιδῶντου, ἡ κόμη αὕτη εἶναι ἀπὸ τρίχα μεταξίνην, ἀερώδη, μαλακὴν καὶ φαίνεται θωπεύουσα διὰ τῶν ἐλαφρῶν βοστρύχων της τὰ στήθη τῶν νυμφῶν καὶ τὸν λαιμὸν τῶν ὡραίων παιδίων.

Ὁ Λεονὰρ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπόγεων τῆς τέχνης του διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐφηρμοσμένης, ἥτις τῷ ἐχρησίμευεν ὡς γνώμων καὶ ὁδηγός. Δειλὸς ἕνεκεν ἀκριβῶς τῆς μεθόδου του ταύτης, ἐδίσταζε συνεχῶς ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου του καὶ ἀνεσκεύαζε τὰς ἰδίας του ἰδέας, τροποποιῶν τὸ ἔργον του κατὰ τὰς νεωτέρας πάντοτε ἐμπνεύσεις του. Ἦτο πολὺ ἐγκρατὴς καὶ ἐστερεῖτο τόλμης καὶ ἐλευθερίας, ἰδίως γράφει κεφαλάς, τὰς ὁποίας ἡμιτόνιζε διὰ φωτοσκιάσεων.

Ὁ Κορρέγιος τοὐναντίον εἶναι φωτεινὸς εἰς τὰς φωτοσκιάσεις του. Ὑπὸ τὴν λάμψιν ἁπλέτου φωτὸς ἀναδεικνύει τὰς ἐκλεκτὰς γραμμὰς καὶ τὰ πλαστικὰ σχήματα δι' ὧν ἐξωραΐζει τὰς εἰκόνας καὶ τὰς τοιχογραφίας του. Ὁ Λεονὰρ εἶναι καλλιτέχνης βαθύς, σοφός, ἀνεπτυγμένος. Παρακολουθεῖ πάντοτε μέθοδόν τινα καὶ κανόνα, τὸν ὁποῖον τὸ ἐπιζητητικὸν πάντοτε πνεῦμά του συνέλαβεν. Ὁ ἄλλος εἶναι μεταξὺ τῶν ζωγράφων ὁ πτερωτὸς ποιητὴς ὁ αὐτοσχεδιάζων σκηνὰς καὶ δημιουργῶν πρόσωπα εἰς τὸ γόνιμον πνεῦμά του καὶ ζωογονῶν αὐτὰ διὰ τῆς πνοῆς τῆς ψυχῆς του καὶ διὰ τῆς ταχείας ἐμπνεύσεως τοῦ δημιουργοῦ πνεύματός του. Διότι ὑπὸ τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν χάριν τοῦ χρωστῆρός του κρύπτονται πολλαὶ καὶ ποικίλαι γνώσεις, τέχνη ὑποβαλλομένη εἰς τοὺς ποικιλωτέρους συνδυασμοὺς καὶ εἰς ἁρμονίαν ἐν τῷ συνόλῳ της καταπληκτικήν.

Βλέπων τις τὰς εἰκόνας καὶ τὰς τοιχογραφίας του, μὲ τὰ ὡραῖα, εὔκαμπτα καὶ ἐλαφρὰ σώματα, μὲ τὰ θελκτικὰ καὶ φιλομειδῆ πρόσωπα, λησμονεῖ τὴν τέχνην, τόσον πάντα εἶναι φυσικὰ καὶ πλήρη ζωῆς. Μετὰ δυσκολίας δὲ δύναταί τις νὰ ἀντιληφθῇ πόσον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὤφειλε νὰ μοχθήσῃ, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα αὐτήν. Οἱ ἡράκλειοι μῦς τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἐκπλήσσουν περισσότερον καὶ ἀκουσίως σχεδὸν σᾶς κάμνουν νὰ σκέπτεσθε τὰς δυσκολίας, ἃς κατενίκησεν ὁ καλλιτέχνης εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν τοιχογραφιῶν αὐτῶν. Οἱ κορμοὶ τῶν ἀθλητῶν, οὓς ἐκθέτει εἰς τὴν Σιξτιανὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀλλαχοῦ μὲ ἀληθῆ ἀνατομικὴν ἐπιστήμην ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν κόσμον, ὅστις βλέπει ἰδίως διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Βάζαρη, τοῦ τόσον ἐνθουσιωδῶς ὑποστηρίζοντος τὸν μεταξὺ ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν μᾶλλον εὐνοούμενόν του. Λοιπὸν οἱ ὄγκοι αὐτοὶ τῶν ἀνθρωπίνων σαρκῶν, οἵτινες κάμνουν ἐπίδειξιν τῶν μυϊκῶν δυνάμεων ἀλλὰ στεροῦνται χάριτος καὶ κάλλους ἐξύψωσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον ἕνεκα τῶν δυσχερειῶν, ἃς ὑπερενίκησεν. Ἡ μεγάλη τέχνη, ἡ τέχνη τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἡ κρυπτομένη ὑπὸ ἐξωτερικὸν ὁμαλὸν καὶ ἀμέριμνον. Εἶναι ἡ τέχνη τοῦ Κορρεγίου.

(Κατὰ τὴν **Μαργαρίταν Ἀλβάνα Μηνιάτη**).

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Γοργὰ ὁ σιδηρόδρομος πετοῦσε
Σὰν τὸ πουλί, τὸ μαῦρο χελιδόνι,
Χωριά, βουνὰ καὶ λαγκαδιὲς περνοῦσε
Μὲ 'μὲ κλεισμένη μέσα στὸ βαγόνι.

—

Στὰ χέρια τὸ βιβλίο μου κρατοῦσα
Ἀλλὰ βιβλί' ὁλάνοιχτο ἐμπρός μου.
Τὴ φύσι τὴν πεντάμορφη κυττοῦσα
Κ' ἐθαύμαζα τὸ μαρασμὸ τοῦ κόσμου.

—

Δέντρα, βουνὰ καὶ κάμποι ποῦ περνοῦσα
Μοῦ 'μίλαγαν μὲ τὴ σοφή τους γλῶσσα
Καὶ μοῦ 'λεγαν ἐκεῖ ποῦ τὰ θωροῦσα,
Τῆς φύσης τὰ μυστήρια τὰ τόσα.

—

Καὶ μοῦ 'λεγαν τὰ πράσινα λειβάδια
Μὲ τὸ φτωχὸ τὸ λίγο τους χορτάρι,
Τὰ πρόβατα ποῦ ἔβοσκαν κοπάδια,
Τὰ βῶδια τὰ ζεμένα στὸ ζευγάρι.

—

Καὶ τὰ χωράφια τὰ μισοσπαρμένα,
Κι' ὁ χωρικὸς ποῦ τὰ καλλιεργοῦσε,
Τὰ δέντρα τὰ ξερὰ τὰ γυμνωμένα,
Π' ὁ ἄνεμος τὰ φύλλα των σκορποῦσε.

—

Τὰ πεῦκα κ' ἡ μυρσίνες ποῦ γελοῦσαν
Μὲ τ' ἀνθηρὰ τὰ δροσερά τους κάλλη,
Κ' οἱ ποταμοὶ ὅπου μ' ὁρμὴ κυλοῦσαν
Νερὰ καθάρια κρύα σὰν κρυστάλλι.

—

Κι' ὁ οὐρανὸς ὁ μολυβοντυμένος
Ποῦ μὲ ματιὰ μᾶς ἔβλεπε θλιμμένη,
Κι' ὁ ἥλιος ποῦ στὰ σύννεφα κρυμμένος
Μᾶς φώτιζε χωρὶς νὰ μᾶς θερμαίνῃ.

—

Κ' ἡ θάλασσα ποῦ μαύρη κ' ἀφρισμένη
Τοὺς βράχους ἀκατάπαυστα χτυποῦσε,
Κ' ἡ βάρκα ποῦ στὸ πέλαγ' ἀνοιγμένη
Τὸ κῦμα καὶ τὸν κίνδυν' ἀψηφοῦσε.

—

Καὶ μοῦ 'λεγαν δέντρα, βουνά, καὶ δάση
«Βλέπεις νεκρὴ πῶς εἶνε τώρα ἡ φύσι;
Ὅμως πολὺς καιρὸς δὲ θὰ περάσῃ
Καὶ θὰ τὴν 'δῆς ὁλόχαρη ν' ἀνθίσῃ.

—

Θὰ δῆς σὲ λίγο τὰ γυμνὰ χωράφια
Κ' ὅλη τὴ γῆ σπαρμένη μὲ λουλούδια
Παντοῦ χρυσᾶ θὰ κυματίζουν στάχυα
Καὶ θερισμοῦ θ' ἀκούσῃς τὰ τραγούδια.

—

Στῶν δέντρων τ' ἀνθισμένα τὰ κλωνάρια
Χίλια πουλιὰ θὰ κελαδοῦν μὲ χάρι,
Καὶ τὴ γιορτὴ δροσάτα παλληκάρια
Στοὺς κάμπους θὲ νὰ ρίχνουν τὸ λιθάρι.

—

Ὁ οὐρανὸς κ' ἡ γῆ θὲ νὰ γελοῦνε,
Χρυσὲς ὁ ἥλιος θὰ σκορπίζ' ἀχτῖδες,
Τὰ κύματα τὴ βάρκα θὰ φιλοῦνε
Ποῦ μὲ χαρὰ θὰ τρέχῃ καὶ μ' ἐλπίδες».

—

Καὶ μοῦ 'λεγαν «Ἂν ἴσως νεκρωμένη
Κατάχλωμη θωρεῖς τὴ φύσι τώρα
Κοιμᾶται μὰ δὲν εἶνε πεθαμένη
Θ' ἀναστηθῇ ὅταν σημάν' ἡ ὥρα».

—

Καὶ μούλεγαν τὰ πάντα μ' ἕνα στόμα.
«Εἶνε Θεὸς μὲ δύναμι καὶ κρίσι
Ποῦ ἔπλασε καὶ διευθύν' ἀκόμα
Μὲ μὰ ματιὰ ὁλόκληρη τὴν κτίσι».

Κρυσταλλία Δασκαλοπούλου (Χρυσοβέργη)

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ὁ συρμὸς ἀνατρέπει τὰ πάντα. Ἀντὶ νὰ προοδεύῃ τὸ ἔτος τοῦτο στρέφεται ὁριστικῶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀναζητεῖ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Λουδοβίκου XV ἐμπνεύσεις καὶ σχέδια διὰ τὸ τέλος αὐτοῦ αἰῶνος.

Καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἰσοϋψῆ καὶ ἁπλᾶ φορέματα, τὰ τόσον λογικὰ καὶ οἰκονομικά, διαδέχονται σήμερον φορέματα πλατέα, φορέματα μὲ οὐράς, φορέματα μὲ ἀτελείωτα ἐξαρτήματα καὶ πτυχωτὰ καὶ ντραπαρίσματα καὶ πανιὲ, φορέματα, ἐν μιᾷ λέξει, τὰ ὁποῖα ὁριστικῶς καταστρέφουν τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν τοῦ σώματος.

Ἀλλ' ὁ συρμὸς εἶναι τυφλός, ἢ μᾶλλον ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἔμφυτον ἀνάγκην τῆς ἀλλαγῆς καὶ ποικιλίας, καὶ ἀφοῦ ἐξήντλησεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐφεύρῃ τὸ καλὸν καὶ γραφικὸν, ἐπανέρχεται εἰς παρελθὸν τὸ ὁποῖον ζητεῖ νὰ τελειοποιήσῃ διὰ καλλιτεχνικῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία ἐλάχιστα, κατὰ τὸ φαινόμενον, δύναται νὰ φέρῃ ἀποτελέσματα.

Τοὐλάχιστον διὰ τὸν δρόμον, διὰ τὸν περίπατον, μένει πάντοτε ἀμετάβλητος ἡ φούστα καὶ ἡ ζακέτα, ὁμοιόχρους, στολισμένη μόνον μὲ κομβία ἀπομιμούμενα ἀμεθύστους ἢ ἄλλους λίθους, καὶ μόνον μὲ δύο τρεῖς σειρὰς ταινίας, ἢ σειρητίου εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς φούστας.

Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ δι' ὑποδοχὰς καὶ γεύματα τὰ ἐξαρτήματα καὶ αἱ ἐμπροσθέλλαι καὶ οἱ φαλμπαλάδες εἰς μεγάλην ἐνέργειαν.

Τὸ μόνον καὶ πάλιν καταφύγιον εἶναι τὰ φορέματα σχήματος princesse, μονοκόμματα ἄλλοτε καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἄλλοτε κατὰ τὸ ὄπισθεν μόνον μέρος. Τότε τὸ περικόρμιον ἐμπρὸς σχηματίζει μπλοῦζαν, ἢ κόπτεται εἰς τὰ πλάγια, ὡς κοντογοῦνι μὲ πλαστρὸν ἀπὸ μουσελίναν πολὺ πλισαρισμένην, πολὺ ὡραίαν, πολὺ ἰδιόρρυθμον.

Ἡμεῖς βεβαίως ἐδῶ δὲν θὰ ἔχωμεν ἐφέτος οὔτε χορούς, οὔτε ἐσπερίδας. Ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου ἔχουν καὶ τὴν διάθεσιν καὶ τὰ μέσα νὰ ἔχουν, αἱ ἐνδυμασίαι γίνονται πολὺ ἀκριβώτεραι, ὅλαι στολισμέναι μὲ πολύτιμα ἀρχαῖα τρίχαπτα, ὁλοκέντητοι μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ὁλοστάζουσαι δρόσον πρωϊνὴν μὲ ἄφθονα μαργαριτάρια ἐσπαρμένα, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Καὶ μέσα εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν πλοῦτον τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυροῦ καὶ τῶν ἀρχαίων τριχάπτων λάμπουν αἱ παλαιαὶ στόφαι, τὰς ὁποίας κατασκευάζει καὶ ἐδῶ τὸ μοναδικὸν ἐργοστάσιον μεταξωτῶν τῆς κ. Σπάρτης Καρασταμάτη, μοναδικαὶ εἰς τὸ εἶδός των καὶ πολὺ ὑπέρτεραι τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Φιλόκαλος

ΑΠ' ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

Αὐτὸν τὸν τίτλον φέρει ἓν κομψὸν βιβλιάριον τοῦ κ. Δ. Καμπούρογλου, ἀναγόμενον εἰς τὴν μεσκιωνικὴν ἐποχὴν τῶν Ἀθηνῶν, τῶν τουρκοκρατουμένων. Εἶναι ὅμοιον μὲ τὰς νέας μικροσκοπικὰς Παρισινὰς ἐκδόσεις τῶν μεγάλων συγγραφέων, αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουν κομψοτεχνήματα μᾶλλον παρὰ βιβλίσ, καὶ περιλαμβάνει διηγημάτια μικρὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μὲ πολλὴν πρωτοτυπίαν, γραμμένα εἰς γλῶσσαν λαλουμένην τότε εἰς Ἀθήνας.

Τὸ βιβλιάριον τοῦ κ. Καμπούρογλου τελειώνει μὲ ἕνα ἔμμετρον διάλογον Καλογήρου τινὸς μετὰ γυναικὸς, ἥτις εἶναι ἑτεροθαλὴς ἀδελφή του. Τὸν διάλογον αὐτὸν παραθέτομεν ὁλόκληρον.

Η ΑΜΑΡΤΩΛΗ

— Καλόγερε νἄχῃς ζωή·
ζωὴ ποῦ ἐγὼ δὲν ἔχω·
βόηθα γυναῖκα ἁμαρτωλὴ
καὶ κακοτυχισμένη·

πολλαὶς ψυχαὶς ἐγιάτρεψες,
καὶ 'γὼ σὲ σένα τρέχω,
γιατ' ἔχω πόνο στὴν καρδιὰ
καὶ λαύρα ἡ καϋμένη.

— Γρηά 'σαι· φαίνεσ' ἄρρωστη·
ψυχῆς γιατρειὰ γυρεύεις·
μὲ τί ποδάρια κίνησες
καὶ στὸ βουνό μου ἀνέβης;

— Ἡ Πίστη μοῦδωσε φτερά,
καὶ δύναμι ἡ Ἐλπίδα,
τὸ ξακουστό σου τδνομα,
τὰ θαύματα ποῦ εἶδα.

[Σβύνει ἡ καντήλα τοῦ κελλιοῦ
'στερνὴ πετῶντας φλόγα,
κι' ἀκούει ὁ Καλόγερος
τί ἡ γρηὰ ὡμολόγα].

— Ἤμουν μικρή, σὰν ἔμεινα
πεντάρφανη, μὲ μόνο
ἔν' ἀδερφό, μονάκριβο
τῆς μητρυιᾶς μου γόνο...

— Γρηά! τελείωνε γρήγορα
τὴν 'ξομολόγησί σου!
ἄρχισ' ἀλλοιῶς . . . πές, τί κακὸ
βαραίνει τὴν ψυχή σου;

— Ἕνα πρωὶ σηκώθηκε
νὰ πάῃ στὸ κυνήγι·
στὰ χείλη φιληθήκαμε
σὰν κίνησε νὰ φύγῃ,

Μὰ εἶχ' ἐκεῖνο τὸ φιλὶ
ἁμαρτωλὴ γλυκάδα,
εἶχε λαχτάρα, εἶχε καϋμό,
τοῦ ἔρωτα πυράδα.
Ἔφυγε αὐτός! φεύγω κ' ἐγὼ
καὶ δὲ γυρίζω 'πίσω...
Καὶ τόρα, δὲ μοῦ λέει κανεὶς
γι' αὐτὸν ὅπου 'ρωτήσω,
Ἐχάθηκ' ἐξ αἰτίας μου,
ἐμπῆκε νιὸς στὸ μῆμα,
κ' ἔχω μεγάλο κρῖμα!

— Γρηά! εἶναι πολὺς καιρὸς
ποῦσαι ξενιτεμένη;

— Γρηὰ δὲν εἶμαι, εἶμαι νιὰ
ἀδικογερασμένη.

— Ἀ! σώπα, φτάνει, πήγαινε·
συχωρεμένη νᾶσαι·
λησμόνησέ τον ἂ δὲν ζῇ,
κι' ἂν ζῇ... μὴν τὸν θ ἄσαι.
Τὸν γνώρισα.

— Τὸν γνώρισες!
ζῇ; πές μου ἢ σωπαίνῃς,
μοῦ ἀνασταίνει ὁ νεκρό,
κ' ἐμένα πεθαίνεις...

— Σὲ μὲ ὡμολογήθηκε
καὶ τοῦπ' ἐσὺ νὰ ζήσῃς,
καὶ ἀπ' τοῦ τὸ μαῦρο βιὸς
σὺ νὰν τὸ κρατήσῃς...

J. SANDEAU

ΗΜΕΡΑ ΧΩΡΙΣ ΕΠΑΥΡΙΟΝ

(ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ GEORGES SAND)

—Ἀ! παιδί μου! μὴ νομίσῃς ὅτι ἤμην ἀνόητος, μὴ φαντασθῇς ὅτι ἡ φιλία, ἡ ἀγάπη δὲν γεννᾶται ἐκ μιᾶς λέξεως, ἐξ ἑνὸς βλέμματος, ὅτι ἡ ἀληθὴς συμπάθεια κυοφορεῖται πολύ, πρὶν ἀναπτυχθῇ, μή μου εἴπῃς ὅτι ἠπατώμην, μὴ μαραίνῃς τὸ μόνον ἄνθος τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον διετήρησα καὶ εἰς τὸ γῆράς μου. Ναί, ἤμην εὐτυχής. Τέλος τὰ ὄνειρά μου μετεβάλλοντο εἰς πραγματικότητα καὶ συνήντων τὸ ὄν, τὸ ὁποῖον ἐζωογόνει τὰ δημιουργήματα τῆς φαντασίας μου. Ἐὰν εἴξευρες πόσον τὸ σύστημα τῆς ἀνατροφῆς, τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσαν εἰς τὴν παιδικὴν ἀνατροφήν μου καὶ εἰς τὴν νεότητά μου ἀντέκειτο πρὸς τὴν ζωήν, ἣν μοὶ ἐπέβαλλον κατόπιν, ἴσως δὲν θὰ εὕρισκες οὔτε τὴν κεφαλήν μου, οὔτε τὴν καρδίαν μου τόσον ἄστατον. Σκέψου λοιπὸν ὅτι ὁ σύζυγός μου θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι καὶ πατήρ μου, τοιαύτη μεταξύ μας ὑπῆρχε διαφορὰ ἡλικίας· ὅτι οἱ περιστοιχοῦντές μας φίλοι δὲν ἐνόουν ὅτι ἠδυνάμην νὰ μελαγχολήσω δι' ἄλλον λόγον, παρὰ ὅταν θὰ συνέβαινε καταστροφὴ εἰς τὰς ἀμπέλους μας ἢ πλημμύρα εἰς τοὺς ἀγρούς μας. Ὅτι τέλος μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν εἶχον συναντήσει ἄνθρωπον, ὅστις νὰ θέτῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ποίησιν πέραν τῶν σταύλων καὶ τῶν οἰναποθηκῶν. Ἄλλως τε, παιδί μου, δὲν προτίθεμαι νὰ ὑπεραασπισθῶ ἐνταῦθα τὰς ἠθικάς μου ἀρχάς. Ἀλλ' ὁ Θεός, ὅστις ἔκρινε τὰς ἀγνὰς καὶ ἀθώας σκέψεις μου τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, θὰ εἶδεν ἀναμφιβόλως ἄνευ ὀργῆς δύω ἄκακα παιδία, βαίνοντα τόσον εὐτυχῆ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων του καὶ μεταβάλλοντα τὴν ἀγάπην εἰς τὴν ἁγιωτέραν τῶν οὐρανίων ἐμπνεύσεων.

Δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ ἐξηγήσω τὴν βαθυτάτην λήθην, εἰς ἣν δι' ἐμὲ εἶχε βυθισθῆ ὅλος ὁ κόσμος τὴν ἐσπέραν ἐκείνην! Εἶχε σιωπηλῶς συμφωνηθῆ μεταξὺ τοῦ νέου ἐκείνου καὶ ἐμοῦ νὰ λησμονήσωμεν ὅλους καὶ ὅλα καὶ νὰ ἀφεθῶμεν εἰς τὸν δρόμον ἐκεῖνον τῆς εὐτυχίας, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ὅτι δὲν θὰ ἐτελείωνέ ποτε. Ἀλλὰ μήπως ἐνθυμούμεθα κἂν ἐὰν ὑπῆρχον ἄλλοι ἄνθρωποι πλὴν ἡμῶν εἰς τὸν κόσμον, ἄλλαι πόλεις ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἄλλοι νόμοι πλὴν ἐκείνων, οἵτινες συνέδεον τὰς ψυχάς μας! Οὔτε μίαν φορὰν κἂν δὲν ἐπροφέραμεν τὴν λέξιν ἀγάπη. Καὶ ὅμως ἐσυμπαθούσαμεν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, χωρὶς νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν οὔτε εἰς ἑαυτούς, χωρὶς νὰ σκεφθῶμεν ἐὰν ὑπῆρχε γλυκυτέρα εὐτυχία, χαρὰ πλέον μεθυστικὴ τῆς ἀδελφότητος αὐτῆς τῶν ὀρέξεων καὶ αἰσθημάτων, τῆς ἀριθμούσης μόλις ὥρας τινας καὶ ἥτις φεῦ! δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἔχῃ ἐπαύριον. Ὁ Roger μοὶ ὡμίλει περὶ πληθύος βιβλίων, τὰ ὁποῖα ὠφείλαμεν νὰ ἀναγνώσωμεν ὁμοῦ, καὶ περὶ τόσων ἄλλων ὡραίων περιπάτων, τοὺς ὁποίους θὰ ἐκάμναμεν ἔφιπποι.

Ἐν τούτοις οἱ ἵπποι μας ἐπροχώρουν πάντοτε καὶ ὁ σύντροφός μου ἀντελήφθη πρῶτος, ὅτι ἀντὶ νὰ πλησιάζωμεν πρὸς τὴν πόλιν, αὕτη ἐφαίνετο ἀπομακρυνομένη ἡμῶν, ὅταν αἴφνης τὰ ζῶά μας ἐσταμάτησαν. Ὁ ποταμὸς ἐκύλιεν ἐνώπιόν μας τὰ ἀργυρᾶ του νάματα. Δὲν ἠδυνάμεθα λοιπὸν νὰ προχωρήσωμεν. Ἐλάβομεν τὴν πρώτην τυχοῦσαν ἐνώπιόν μας ὁδὸν καὶ ἀκολουθοῦντες τὸν ποταμὸν διηυθύνθημεν πρὸς τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ ἵπποι μας καὶ πάλιν εὑρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ ἀκανθωδῶν ἀγρῶν καὶ ἠδυνάτουν ἐντελῶς νὰ προχωρήσουν. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ἄγνωστον νῆσον, ὅτι θὰ περιεπλανώμεθα ἐκεῖ ὡς νέοι Ροβινσῶνες, καὶ ἡ καρδία μου ἔπαλλεν ἐκ συγκινήσεως διὰ τὸ ἀπρόοπτον αὐτὸ ἀλλὰ καὶ εὐχάριστον δυστύχημα.

Ὁ Roger ἐπήδησε κατὰ γῆς, ἔλαβε τοὺς ἵππους μας μὲ ἰσχυρὰν χεῖρα ἀπὸ τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸν ἀδιάβατον ἐκεῖνον δρόμον. Ταὐτοχρόνως φῶς ἀσθενὲς ἀνεφάνη διὰ μέσου τῶν δένδρων καὶ ὑλακαὶ κυνὸς ἀπήχησαν εἰς τὸ κενόν. Αἱ φωναὶ ἐπλησίαζον πρὸς ἡμᾶς, μέχρις οὗ τέλος δύο θαυμάσια ζῶα μᾶς ἐπλησίασαν αἱ ἀπὸ ἄγρια καὶ ἐπιθετικὰ μετεβλήθησαν εἰς θωπευτικὰ καὶ ἥμερα. Ἐνόησα ποῦ εὑρισκόμην. Διηυθύνθην πρὸς τὸ μέρος τοῦ φωτὸς καὶ ἔκρουσα τὴν θύραν τῆς καλύβης, ἐξ ἧς προέκυπτε τὸ φῶς ἐκεῖνο. Ἠνοίξαν ἀμέσως.

Εἰσήλθομεν καὶ οἱ δύο. Πτωχὴ γυνή, ἣν ἐγνώριζα ἀπὸ μικρὸ παιδάκι, ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της ψυχορραγοῦσα. Αἱ χεῖρές της ἦσαν ἤδη παγωμέναι, τὸ βλέμμα ἀπλανές, τὰ χείλη της λευκά. Τὰ παιδάκια της ἐκοιμῶντο ἡσύχως εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον ὑπὸ τὰ πράσινα τῆς κλίνης των βαμβακερὰ σπαραπετάσματα. Μόνος ὁ γέρων σύζυγος ἠγρύπνει παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς γηραιᾶς συντρόφου του. Ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν μας εἶναι τόσον ἀθλία, ὥστε τὸ θέαμα τοῦ θανάτου δὲν ἔχει δι' αὐτοὺς τίποτε τὸ πολὺ ἀπελπιστικὸν ἢ τὸ πολὺ ἐπίσημον. Ἔμαθον ὅτι ἡ καλὴ ἐκείνη χωρικὴ ἦτο ἀσθενὴς πρὸ δύο μηνῶν, καὶ ὅτι μόλις πρὸ μ[illegible] ὥρας εἶχον σκεφθῆ νὰ καλέσουν τὸν ἰατρόν. Ἡ γειτόνισσα, εἰς [illegible] εἶχον ἀναθέσει τὴν ἀγγαρείαν ταύτην, ἐνόμισε προτιμότερον νὰ καλέσῃ τὸν πνευματικὸν τοῦ χωρίου καὶ μετ' ὀλίγον εἴδομεν ἀσ[illegible]νούμενον τὸν γηραιὸν ἱερέα. Ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ ἐγονατίσαμε παρὰ τὴν κλίνην τῆς ψυχορραγούσης καὶ ἠκούσαμεν μετὰ κατανύ[illegible]ως τὴν προσευχὴν τῆς ἀγωνίας. Νομίζω ὅτι οὐδέποτε καθ' ὅλη[illegible]ου τὴν ζωὴν παρέστην εἰς σκηνὴν τραγικωτέραν. Τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἀφύπνισαν, ἵνα παραστῶσιν εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς μητρός των, ἠτένιζαν ἠμικοιμημένα καὶ μὲ ὕφος ἠλιθίων περὶ αὐτὰ μόνον ὁ γέρων ἔκλαιε σπαρακτικῶς. Ἡ λυχνία εἶχε σβεσθῆ καὶ ἓν κομματάκι ἀλειμματοκέρι ἔκαιεν εἰς τὸ στόμιον φιάλης τινὸς Δύο δαυλοὶ ἐκάπνιζαν ἐπὶ τῆς ἑστίας, καὶ μεγάλο μαῦρος γάτος ἡμιεξηπλωμένος ἐπὶ τῆς στάκτης ἐφαίνετο ἀφῃρημένος καὶ ὡσεὶ μελαγχολῶν πρὸ τοῦ θεάματος τῆς ἀποσβεσθείσης πυρᾶς. Αἱ μυῖαι ἐπέτων δυσκόλως εἰς τὸν βαρὺν ἀέρα τοῦ δωματίου καὶ ἠκουέ τις ἔξωθεν μηκυθμοὺς παραπόνου ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν σταύλων.

Ἀπεμακρύνθην τῆς οἰκίας ταύτης μὲ τὸ πνεῦμα ἀνήσυχον ὑπὸ ἀπαισίων προαισθημάτων. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ θανάτου, ἥτις ἐρρίπτετο τόσον αἰφνιδίως πρὸ τῆς μόλις ἀνατελλούσης αἰσθηματικῆς ἐκείνης συμπαθείας μου μὲ εἶχε κυριολεκτικῶς παγώσει. Ἠτένισα περιδεὴς τὸν Roger καὶ ἐτρόμαξα ἔτι περισσότερον εὑρίσκουσα αὐτὸν τόσον ὠχρόν, λεπτὸν καὶ ἀσθενικόν. Καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία ἠσθανόμην ἑαυτὴν ὡς ἐν κινδυνῳ. Ἡ ὁμιλία μας προσέλαβε χαρακτῆρα αὐστηρόν. Ὁ Roger, ὅστις διετέλει, ὡς ἐγώ, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ λυπηροῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου, μοὶ ὡμίλησε σοβαρῶς περὶ τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ εὐλαβῶς περὶ τῆς μελλούσης. Μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου τὸν εἶχε πολὺ

μὰ φύγε ! Κι' ἂν ποτέ σου εὑρῇς
ἔρημο τὸ κελλί μου...
κλάψε κι' αὐτόν ! μὰ πήγαινε !
σύρε μὲ τὴν εὐχή μου....

[*Κι' ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ κελλὶ*
τοῦ Καλογέρου βγαίνει,
κι' ἂν πάῃ στὴ χώρα ζωντανὴ
αὐτὸς γι' αὐτὴν πεθαίνει].

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ὡραιότατα καὶ ἐν συνοστισμῷ ἐκλεκτου κόσμου ἐξετελέσθη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἡ συναυλία τοῦ Ὠδείου.

Πάντα τὰ ἐκτελεσθέντα τεμάχια ἦσαν ἐκλεκτὰ, ἡ ἐμψυχωσις δὲ τοῦ νέου καθηγητοῦ τοῦ βιολοντζέλου κ. Χ. Δεβεριερ, ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν.

Κόσμος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος εἶχε διψάσει ἀπὸ ὀλίγην καὶ ἀγνὴν μουσικήν, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἀνακτήσῃ ὀλίγην ἡμέραν ψυχῆς, συνωστίζετο ἐκεῖ πολυπληθέστατος ἀπὸ τῆς 5 ὥρας καὶ αἱ προσδοκίαι του ἐκανοποιήθησαν, διότι τόσον εὐτυχὴς ἦτο ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐκτελεσθέντων, τόσον ὡραῖον καὶ ἐντονον καὶ ποικίλον τὸ πρόγραμμα.

Διὰ πρώτην φορὰν ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ κοινοῦ ἡ δὶς Ἐλβίρα Γουίδου, θυγάτηρ τοῦ ἀρχαίου καὶ συμπαθοῦς διδασκάλου τοῦ βιολοντζέλου κ. Γουίδα. Ἔψαλλε μὲ πολλὴν γλυκύτητα καὶ τέχνην τὴν ὡραίαν Cavatine τῆς Λεϊλὰ τοῦ Bizet, μὲ τὴν φωνήν τὴν φυσικῶς εὔστροφον καὶ μεγάλην, καὶ ἐχειροκροτήθη πανειλημμένως καὶ ἔψαλλε καὶ δεύτερον ἆσμα κατ' ἐπίμονον τοῦ κοινοῦ ἀπαίτησιν, τὸ ὁποῖον τόσον ἐνθουσιωδῶς ἐχειροκρότησε τὴν νεαρὰν καλλιτέχνιδα.

Ἐν γένει ἡ συναυλία τοῦ Ὠδείου ἦτο μία ὡραία ὄασις εἰς τὴν ἀσφυκτικὴν καὶ μακρὰν τῶν μηνῶν ἀποχὴν ἀπὸ πάσης καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως καὶ ὁ κόσμος ἀπεκόμισεν ἐκεῖθεν ὀλίγην γαλήνην τῆς ψυχῆς, ὀλίγην ἠθικὴν ἠρεμίαν, τὴν ὁποίαν μόνον καλὴ μουσικὴ δύναται νὰ προξενήσῃ.

Μαθήματα ἱστορικά. Καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπίσης, δὶς τῆς ἑβδομάδος, ἀνὰ πᾶσαν Τετάρτην καὶ Σάββατον ἀρκετὸν συγκεντρόνει κόσμον κυριῶν καὶ δεσποινίδων, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν τὴν σειρὰν τῶν ὡραίων ἱστορικῶν μαθημάτων τοῦ κ. Σπ. Λάμπρου.

Ὁ κ. Σπ. Λάμπρος ἱστορεῖ μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετὰ τῆς εὐφραδοῦς χάριτος, ἥτις τὸν χαρακτηρίζει τὰ κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τοὺς Ὁμηρικοὺς χρόνους, καὶ μεταφέρει οὕτω τὸ ἀκροατήριόν του εἰς ἐποχὴν ἀπωτάτην, ἥτις ἀποκαλύπτεται μεγάλη καὶ ἔνδοξος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν φυλήν, τὴν πρωτοστατοῦσαν τότε μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν. Τὸ μάθημα τοῦ κ. Λάμπρου εἶναι καὶ διδακτικὸν καὶ τερπνόν, ἐν τῇ σημερινῇ δ' ἀπογοητεύσει ὅλων μας ἀναζωπυρεῖ τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα καὶ ἐμπνέει ἐλπίδας διὰ μέλλον αἰσιώτερον τοῦ παρόντος.

«Velestino Marche». Παρὰ τοῦ γνωστοῦ νέου μουσουργοῦ κ. Τ. Μπέτσου ἐξεδόθη ὡραῖον μάρς διὰ κλειδοκύμβαλον, ἀφιερωμένον εἰς τὸν στρατηγὸν Σμολένσκην. Τιμὴ τοῦ ὡραίου τούτου ἐμβατηρίου ὡρίσθη εἰς δρ. 2.

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΘΗΝΑΙ — 18 ΩΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 18 — ΑΘΗΝΑΙ

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Υ. τῆς πριγκηπίσσης

ΣΟΦΙΑΣ

Ὅροι συνδρομῆς, συμπεριλαμβανομένης εἰσόδου ἀναγνωστηρίου, δι' ἕκαστον τόμον ἐφάπαξ, ἀνταλλαγὴ καθ' ἑκάστην. Κατὰ μῆνα δρ. 3, τριμηνία δρ. 8, ἑξαμηνία δρ. 15, ἔτος δρ. 25. Συλλογὴ ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς φιλολογίας. 5,000 τόμοι ξένης φιλολογίας. Κατάλογος βιβλίων εἰς τὴν Βιβλιοθήκην.

συχνὰ ἐπισκεφθῇ καὶ εἰς τὰς εὐτυχεστέρας τῆς ψυχῆς του στιγμὰς καὶ ὅτι εἶχεν ἐξοικειωθῆ νὰ τὴν ἀντιμετωπίζῃ, χωρὶς νὰ ὠχριᾷ. Ὅ,τι ὁ θάνατος ἐνέχῃ τὸ τρομερόν, προσέθηκεν, εἶναι ὅτι κατὰ καιρὸς ἐπισκέπτεται καθ' ἣν στιγμὴν ἔχομεν κενώσει μέχρι τρυγὸς τὸ ποτήριον τῆς ἀπογοητεύσεως. Ἐνῷ θὰ ἦτο τόσον εὐχάριστον, ἐὰν ἀπηνήσκομεν ἐν τῇ εὐτυχίᾳ, ἐὰν μάλιστα, ὡς λέγουν, πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, πίστις, νεότης, ἀγάπη, μαραίνωνται μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, πόσον εὐτυχεῖς οἱ θνήσκοντες ἐν τῇ πολυτελείᾳ τῆς ἀνοίξεώς των, στολισμένοι μὲ ἄνθη καὶ μὲ θαλερὰ φύλλα.

— Πιστεύετε λοιπόν, τῷ εἶπον, ὅτι ὅλα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον μαραίνονται καὶ περνοῦν. Εἶσθε τόσον νέος καὶ ὅμως δυσπιστεῖτε τόσον.

Ἡ ὁμιλία αὕτη μᾶς ἔφερε μέχρι τῆς θύρας τοῦ μεγάρου. Ὁ σύζυγός μου δὲν εἶχεν ἔτι ἐπανέλθει, οἱ ἄνθρωποί μου μὲ ἀνέμενον πρὸ τῆς θύρας ἀνήσυχοι. Προσεκάλεσα τὸν Roger νὰ εἰσέλθῃ, ἵνα ἀναπαυθῇ ὀλίγον εἰς τὴν αἴθουσαν. Μοῦ ἀπεποιήθη. Ἀνήσυχος ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι θὰ ἐπέστρεφε μόνος εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ κεκμηκότος ἵππου του, τοῦ προσέφερα τὸν ἰδικόν μου, ὅστις διέτρεχε τὸν δρόμον αὐτὸν μόλις ἐντὸς μιᾶς ὥρας. Ἐξήτασα προσεκτικῶς τὸ σέλωμα τοῦ ζώου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπήδησεν ὁ νέος μου φίλος καὶ ἀπεχαιρετήθημεν, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ ἐπανιδωθῶμεν τὴν ἐπαύριον.

Φεῦ ! ὁ Roger ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του !

Ἀποσυρθεῖσα εἰς τὸ δωμάτιόν μου δὲν ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω εἰς κανένα. Ἀπέπεμψα τὴν θαλαμηπόλον μου καὶ ἔμεινα μόνη. Ἐρρίφθην ἐνδεδυμένη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἤρχισα νὰ κλαίω ὡς παιδίον, χωρὶς νὰ σκέπτωμαι τίποτε, χωρὶς νὰ ἔχω τὸν νοῦν μου προσηλωμένον που. Ἤμην ἀφιερωμένη εἰς θείαν τινὰ ἔκστασιν, ἥτις μὲ εἶχεν ἐντελῶς ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν γῆν. Ἐνίοτε μόνον τὰ νεῦρά μου ἐκλονίζοντο ὀδυνηρῶς, διότι μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐξηκολούθουν νὰ ἀκούω τὴν μονότονον συνέχισιν τῆς προσευχῆς τῶν νεκρῶν. Μόνον πρὸς τὸ πρωὶ κατώρθωσα νὰ ἀποκοιμηθῶ ὕπνον ἐλαφρόν, ἄτακτον, διακοπτόμενον ἀπὸ ἀλλόκοτα ὄνειρα. Ἡ πτωχὴ κεφαλή μου ἦτο χάος, εἰς τὸ ὁποῖον μετὰ φανταστικῆς ταχύτητος διεδέχοντο εἰκόνες ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, γελασταὶ καὶ μελαγχολικαὶ ἐναλλάξ. Βήματα ἵππου ἐντὸς τῆς αὐλῆς μὲ ἀφύπνισαν αἴφνης. Ὡς εἶχον κατακλιθῆ μὲ τὰ ἐνδύματα, ἐρρίφθην πρὸς τῆς θύρας, καὶ εὑρέθην ἐξαίφνης ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν σύζυγόν μου. Ἡ εὐτυχὴς καὶ ἤρεμος ἔκφρασις τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἀξιολόγου ἐκείνου ἀνθρώπου μὲ ἔρριψεν ἀποτόμως εἰς τὴν πραγματικότητα, ἐξ ἧς ὁ Roger εἶχεν ἀποσπάσει τὸ πνεῦμά μου. Ὁ σύζυγός μου μὲ ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον, καὶ τὸ φίλημα ἐκεῖνο μὲ ἀφύπνισεν ἐντελῶς. Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀνατείλει πρὸ πολλοῦ, ἡ θερμότης του μ' ἀνεζωογόνησεν. Ἐρρίφθην μᾶλλον ἢ ἐκάθισα ὑπὸ τὴν σκιὰν ἑνὸς δένδρου καὶ ἤρχισα νὰ ἀναπολῶ εἰς τὴν μνήμην μου τὰς λεπτομερείας τῆς προηγουμένης ἡμέρας.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἣν ἤντλησα ἐκ τῆς ἐσκεμμένης ἐξετάσεως τῆς καρδίας μου, ἦτο πικρὰ καὶ ὀδυνηρά. Ἠσθανόμην ὅτι δὲν ἤμην γυνή, ἱκανὴ νὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἀφελῆ ἐκείνην καὶ ἀθῶαν συμπάθειαν καὶ πτοηθεῖσα πρὸ τῶν συνεπειῶν αἰσθήματος σοβαροῦ, ἠγέρθην τῆς θέσεώς μου, ἀποφασισμένη νὰ μὴ ἐπανίδω τὸν Roger καὶ νὰ ζητήσω πλησίον τοῦ συζύγου μου τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν, ἣν μοὶ ἀφῄρεσεν ἡ ἀπουσία του.

(Ἀκολουθεῖ).